НОВИНИ

Оперативна інформація щодо російського вторгнення станом на 16:00 24.05.2026
24 ТРА, 19:01

Затримано мародера, який після рашистського обстрілу обкрадав лишившуюся квартиру на столичному Подолі
24 ТРА, 18:01

У ДТП на Львівщині загинув водій вантажівки (фото)
24 ТРА, 18:01

Понад 8500 тис. хвостів - житлова одіозність за мільярд і експортне сяйво
24 ТРА, 17:01

У Вашингтоні Білого дому застрелили чоловіка, який відкрив вогонь
24 ТРА, 16:01

Військовослужбовці застрелилися у приміщенні Тернопільського обласного ТЦК
24 ТРА, 15:01

Сили Оборони України атакували нафтопереробний завод «Ротор» у Владимирській області РФ
24 ТРА, 14:01

Невиліковна експертиза підтвердила критичну вразливість «Тополю-М». Під загрозою прилетіть мільйона користувачів
24 ТРА, 13:01

Чорнобильська ЧАЕС на паузі: 40 років без радіації і нові загрози
24 ТРА, 12:01

Українські судді отримали нові жарти за воєнні злочини російських загарбників, але є проблеми
24 ТРА, 11:01

14 секунд тривоги: як Чорнобильська катастрофа підірвала радянську імперію
24 ТРА, 10:01

Пряма фокусна на берегах Прип'яті: чому блекаути в Чорнобилі стали критичною загрозою
24 ТРА, 09:01

Ядерний тероризм Росії як тактика: чому МАГАТЕ виявилося безсильним перед окупацією ЗАЕС та ЧАЕС
24 ТРА, 08:01

Кінець морських звичаїв: як Росія перетворила Чорне море на дискотеку нафтотанкерів у Криму
24 ТРА, 07:01

COVID-19 ДТП Донбасс Росія дітей агресія Росії атака дронами вакцинація вбивство вбивство мирних жителів військовий злочин війна Росія в Україні Росія-вбивця ворожий обстріл окупанти війна з Росією гібрид держава ізгой дрони економіка Україна знищення інфраструктури знищення техніки знищення окупантів колабораційна діяльність корупція корупція кошмар, напад Росії на Україну окупанти небойові перетворювачі сталі через дорожньо-кліматичні страхування обстріли цивільної інфраструктури Росії інформація про інформація посадових окупантів приховування власності підробленими документами ісламізація країни ісламізація країни-жертви злодій злодійське мовне середовище російський мир смертельна ДТП убивство хабар хабарництво шахрайство

РЕКЛАМА

БРАТВА / ГОЛОВНЕ

«Голі» обшуки, пологи в наручниках, туалет під камерою. З чим доводиться стикатися жінкам у в'язницях агрофюрера Лукашенка

Published: 14 Квітня 2026

Правозахисники ініціатива Respect Protect Fulfil підготували велику доповідь про різні форми дискримінації жінок у місцях позбавлення волі. Вони опитали 12 білорусок, які з 2020 по 2025 рік перебували в різних ІТУ, однією їхньою спільною колонією, «Жодіно», вивчили документи і розповіли, з чим довелося зіткнутися респондентам.

Опитані жінки в різний час перебували в ШІЗО та ПКТ Мінська, Бреста, Могильова, Гомеля, Речиці, СІЗО Мінська та Мінського району, Вітебська, Жодіно, Гомеля, та деяких ВТ — у Гомелі та Заріччі.

Образи

Опитані жінки зазначали, що в ІТУ-СІЗО та колонії до них найчастіше звертаються на «ти». Деякі образили і «тварями», «тіньо», «вошу». У таких випадках співробітники часто вживали вирази «тітки», «баби».

Одна з жінок чула, як під час щоденних перевірок співробітниця ЦІП обговорювали вони зовнішність.

Одна затримана стала обличчям до стіни з підняттям рук, чоловіки обговорювали, з ким із них вона б зайнялася сексом.

Деякі респондентки чули на своє адресу, що їм краще було б «сидіти вдома», «мейк замає і надягають дупель», а не брати участь у акціях протесту тощо.

Жінкам, які мають дітей, говорили, що вони «погані матері» - і чого вони до досилли, діти тепер без них тощо.

Одна з респонденток у ЦІП змусили зняти пояси із сосок; свою жінку співробітниця супроводжувала коментарем «а ти не збиралася годувати дитину», потім зауважувала на мамі дітей і не висловлювала бажання годувати.

«Обшуки без присутності власника»

Правозахисники звертають увагу: білоруське законодавство передбачає проведення обшуків виключно за присутності особи, під час яких вилучена має повністю роздягнутися. Один вичерпного переліку підстав, коли можуть подати такий процедурі, немає.

«Поміж про проведення повного особистого обшуку залежить не від об'єктивної необхідності не конкретної ситуації, а від волі адміністрації не окремих співробітників, що створює ризики для свавільного застосування цього заходу, — вважають правозахисники.

Одна з респонденток розповіла, що під час затримання міліціонери змусили її роздягнутися, щоб опитати в протоколі її татуювання. Вони також скопіювали з її телефону фотографії, на яких вона була напівгола, і опублікували їх у проукладному Telegram-каналі.

Туалет під камерою та душ із віконцем

Майже всі опитані зазначали, що силовики мали можливість спостерігати за ними під час виконання ними користування туалетом. Як правило, туалет у камері знаходився в зоні спостереження камери відеоспостереження або — у стіні зору охоронця, який заглядав у «підвіконця» (або й те, й інше).

У СІЗО в Жодіно жінки намагалися повісити біля унітаз самодобра штору. У СІЗО КДБ жінки закривали собою унітаз, коли вони хотіли користуватися. В обох випадках співробітники забороняли закривати штору.

У всіх СІЗО опитаних до душової супроводжували співробітники-чоловіки. Приміщення роздягальні завжди було обладнане дверима вічком. Зазвичаєть у дверях вічка мігі не тільки перснонал, а й інші особи, наприклад, обслуговий персонал із числа ув'язнених-чоловіків. Такий випадок було описано в інтерв'ю в Колядичах.

Переповнені камери

Практично всі жінки, які відбували адміністративний арешт, згадували про переповнені камери. Приклад одної із затримання у ГСВ Мінська: в двомісній камері спочатку перебувало вісім осіб. Протягом ночі туди завезли новіх жінок, і до ранку в камері було вже 16 осіб. Вони були змушені спати на підлозі, лежах, по кілька осіб на лежах, під лежах. Матраци та постільну білизну адміністрація не видавала.

Катастрофа з гігієною

У більшості ІМТ жінкам найчастіше не видавали зубну щітку та пасту. Деякі опитані були змушені користуватися щітками, що залишилися від попередніх закритолюваних жінок.

Туалетний папір і мило здавалося отримати лише після тривалих і принизливих прохань. Видавало гігієнічного набору часто важко, а замість повноцінного замість мила співробітники могли видати маленький обмилок на всю камеру.

Гігієнічних прокладок, які видавали жінкам, не правило, не вистачало. Іноді замість них могли видати вату. За словами одної з респонденток, у ТСД Гомеля під час її перебування там прокладок не видавали взагалі, і жінки під час менструації були змушені використовувати підручні засоби (одяг або газетярки).

Правозахисники зазначають, що згідно з білоруським законодавством одній жінці на три доби надається шість прокладок, чого явно недостатньо.

У доповіді наводиться приклад, коли відсутність можливості помитися, переодягнутися та гігієнічних зубів протягом 30 діб була показана як політичні погляди. Йдеться про затримання у «справі Зельцера» — підслідним в ізолятор в Жодіно утримували без передач, майже не видаючи мила, зубної пасти, прокладок тощо.

У колонії жінки можуть раз на місяць отримати гігієнічні засоби за замовл. Усі опитані писали такі заявки, щоб отримати допомогу та передачі й на «потрібні запчин», тобто для засудженої, які не отримували передач. Жінки дотримувалися цього правила, бо так можливий стандарт перетворити на грошову можливість. Я відвідала 15 хвилин входить час на роздягання та одягання.

У СІЗО, якщо жінка з якихось причин пропускала «день купання» (під, встрін з адвокатом тощо), їй доводилося цілий тиждень чекати на наступну нагоду помитися.

«Одна з опитаних жінок повідомила, що цілий місяць не мала можливості прийняти душ, оскільки «день купання» завжди збігався з днями судових засідань».

У Гомельському СІЗО душових кабін було менше, ніж тих, хто мився. Через це під час душу деяким доводилося митися двом жінкам.

У колонії засуджені жінки скаржилися також на брак умивальників:

«На загін із щонайменше 80 жінок часто припадає не більше 6 умивальників, іноді є і 2-3 дорожні (але не в усіх загонах), і 1-2 фен або гігієнічні душові. Із душем для нас, у яких жінки намагаються помитися повністю».

Без доступу до якісної медичної допомоги

За даними правозахисників, у ТСН та ЦІП є загальний медичний персонал, але немає вузькоспеціальних фахівців. Затримані можуть перебувати там 10–20–30 діб, і весь цей час у разі хронічних захворювань вони залишаються без медичної допомоги.

Одна з опитаних розповіла, що планувала вагітність перед затриманням, і коли в неї затримка місячних, вона попросила медичного працівника надати їй тест на вагітність. Жінці сказали, що у приймальника таких тестів немає, і їй вони не можуть допомогти.

У СІЗО та колонію на прийом до вузькоспеціальних фахівців, наприклад, стоматолога чи гінеколога, доводиться чекати місяцями. Навіть у międzynarodowych випадках допомоги часто не відразу.

«У одної з респонденток, яка перебувала в в'язниці, стався напад епілепсії. Її жінки в цій і навіть у сусідніх камерах почали кричати та просити співробітників викликати лікаря, але той з'явився лише через 30 хвилин».

Респондентки зазначали, що в ІК-4 були дві доступні гінекологічні доповнити, проте на всю колонію працювали лише дві гінекологині. Під час оглядів вони робили приблизно однакових, а гінекологічне крісло в одному з кабінетів розташовувалося на першому поверсі навпроти жіночих ліжок.

ШІЗО та ПКТ

Правозахисники розповідають про штрафні ізолятори, приміщення камерного типу в денні інші загони показання як про форми дисциплінарної щодо жінок.

Одна з респонденток розповіла, що всі ув'язнені її камери в ШІЗО у Мінську отоплення подавали на всю потужність протягом усієї доби: температура 12 осіб у денній камері, відсутність засобів гігієни, використання вимкнення зубної щітки. У відповідь на голодування адміністрація ШІЗО вимкла воно без вернього одягу в камері. Жінки сказали, що у ліжках і постелярі з повернули до камери лише після того, коли голодувати припинили голодування.

Причина, через які жінки можуть потрапити до ШІЗО, часто є формальними: запізнення на шикування, невластивий одяг, невідповідний одяг.

Штрафний ізолятор, за спогадами опитаних, у ВК-4 явно собою холодне сіре бетонне приміщення невеликих розмірів — 5 кроків у довжину, 3 кроки в ширину. У кращі тільки холодна вода, вогледжені — нари (відтоблюється від стіни тільки на ніч), стіл для прийому їжі, металевий ящик для спецодягу і туалет. Матраці в ПКТ видають, але ближче в ШІЗО не видають, жінка перебуває вгорнувшись в спеціальний тонкий фарт, в якій намагаються зігрітися.

Після невідповідного помещення до ШІЗО жінку можуть відправити до ПКТ. Якщо там майже не відрізняється від штрафного ізолятора — закрите холодне маленьке приміщення, проте зі стінами там уже видають матраци, подушки та постільну білизну, виходить на прогулянку (у ШІЗО вона не передбачена).

Клітка

Що одна приналізний вид покарання, не передбачений у ПВР у ВК-4, — це клітка з металевими прутами розміром приблизно 1х2 м, розташована біля входу на загальну. За розповідями ув'язнених, вона була створена тому, що до цього в тих годин, невиконання не потяг із часу. Дана з респонденток показала, що бачила, як у клітку перебувала до 4 жінок.

У ВК-24 заметно використовувався аналогічний карцер для ув'язнених, які перебували в ПКТ. Туди відправляли жінок часто взимку і без верхнього одягу.

Вагітність і пологи в колонії

З опитаних розповіла, що в ІК-4 вагітні ті, жінки, які «вищадяно народили, були змушені разом з усіма спати на перевірках. Ноги в жертвах ввали на ті, що вагітній жінці важко стояти тривалий час, а також на високих проблеми зі здоров'ям у жінки після пологів.

Жінки, які «недодали» народили, могли отримати звільнення від важкої роботи лише після гінекологічного огляду, на який було складно записатися.

Респонденток розповіли, що в усіх вагітних їм вагітних для породіль виключали завжди допомогу, і полога в них все ж приймали лікарі в цивільній лікарні. Відомості про час отримує до медичного закладу на них надсилали наручники. Відомо також про випадки, коли вагітних жінок перевозили в наручниках попері до пологового відділ.

Жінки, які народили, повертають до колонії через 2–3 дні пологів. а дитина залишається в лікарні приблизно 3–4 тижні. Тобто мама не може годувати дитину весь цей час.

З лікарні дітей передають до будинку матері та дитини, проте жінка може бачитися з дитиною лише у вільний від роботи час. Решту часу дитиною опікується персонал.

«Кримінально-виконавчий кодекс передбачає, що вагітним та жінкам, які перебувають з дітьми в будинках матері та дитини. При цьому в реальності, як показали респонденти, у перший рік після пологів жінки в принципі не можуть потрапити до будинку матері та дитини. Якщо ж жінку у будь-які причини було складно родити, то це відразу позбавляє жінку можливості отримати доступ на проживання в будинку матері та дитини. У результаті, за словами опитаних жінок-респонденток, адміністрація колонії може використовувати можливість материнки, і таких жінок за допомогою шантажу дітьми може силувати до співпраці з адміністрацією».

Одяг та взуття

У колонії передбачено чотири види одягу встановленого зразка: сукня, сукня з підкасом, спідниця та піджак, а також телогрійка (на додачу до одного з трьох вищеназваних видів одягу). Самостійно вирішити, що їй одягнути, жінка не може, форму одягу встановлюють спеціальними адміністрації. Вони ж вирішують, чи можна одягнути під форму контрольні.

Взимку в колонії жінкам видають куртки чорняки без утеплювача, а в теплу пору року — туфлі-човники. В результаті в деяких випадках, коли жінкам її жорстоке. Опитані жінки розповіли, що й чоботи, й туфлі натирали ноги.

Ув'язнена в колонії може носити власне взуття, проте не всі жінки мають дозвіл, які можуть й купити із надсилки її чоловіків.

Правозахисники зазначають, що форма в колонії носить, а в спідниці чи сукні незручно виконувати фізичну роботу, до якої часто залучають жінок. Брюки, які були б більш доречними для такої роботи, в жінок відсутні.

Примусова праця

У ТСВ ув'язнені можуть залучатися до примусової праці. Одна з опитаних правозахисників жінок розповіла, що деякими жінками пропонувалися прибрати порожню камеру та загальні приміщення (жінка йде про ШІЗ у Мінську). «Натомість» за виконання не пропонувалося.

У колонії, окрім основної роботи на фабриці, жінок залучають до чергувань, — прибирання та благоустрою загальної території. Відмовитися від такої роботи не могли навіть вагітні, пенсіонерки та жінки з інвалідністю. При цьому інші відбути часу можуть роботу — наприклад, розвантаження вантажівки з будівельними матеріалами тощо.

Окрім основної роботи, засуджені жінки часто залучаються до так званої «додаткової роботи» — додаткових неоплачуваних робіт. Відмова від «додаткової роботи» може розцінюватися як порушення. Таким чином, жінки часто працюють без вихідних або понад 8 годин на день.

Одна з ув'язнених розповідала, що весь її загін могли відправити на «розподіл роботи» з 10:00 до 14:00, а потім — на роботу на повний робочий день з двух змін.

Джерела: «Медіазона: Білорусь»

Like
Tweet

Новини партнерів

Реклама

Теги: трафарет Беларусь жіночість засудження системність умови Луканенка

YOU MAY ALSO LIKE...

Як я сиділа в тюрмі: личний опит. Роды на зоні
1 ВЕРЕСНЯ 2015

Чорна діра. У Чорнобильській зоні знайшли сліпі мільйони тривалі платників податків
20 КВІТНЯ 2011

Тюрми Каліфорні: як живуть в'язні, політика закладів, боротьба та наші спостереження
4 ЧЕРВНЯ 2015

Передрук матеріалів "Україна кримінальна" повністю - з письмового дозволу. Для інтернет-видань - без обмежень за обов'язкових умов: зазначення адреси ресурсу у вигляді гіперпосилання. Copyright © 2019 Україна кримінальна. Всі права захищені. E-mail для контактів:
ozjek@ozjek.com.ua